

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Oktober 2021

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

tilskud på fiskeriområdet

Opfølgning i sagen om tilskud på fiskeriområdet (beretning nr. 1/2018)

1. oktober 2021

RN 709/21

1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om tilskud på fiskeriområdet, som blev indledt med en beretning i 2018. Vi har tidligere behandlet sagen i notater til Statsrevisorerne af 11. februar 2019 og 23. marts 2020. Som følge af kongelig resolution af 19. november 2020 blev ressortansvaret for sager vedrørende fiskeri overført fra Miljø- og Fødevarerministeriet til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Derfor vil der i det følgende blive henvist til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris initiativer.

Konklusion

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har opdateret administrationsgrundlaget, så det tager højde for kontrol af væsentlige krav for at opretholde tilskud. Rigsrevisionen finder ministeriets initiativer tilfredsstillende og vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes. Rigsrevisionen baserer denne konklusion på følgende:

- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har etableret et it-system, der skal være med til at understøtte den administrative og fysiske kontrol af, om ansøger lever op til væsentlige krav for opretholdelse af tilskud for ordningen Investeringer i fiskefartøjer.
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har indgået et samarbejde med Søfartsstyrelsen, der skal sikre, at der sker automatiske opdateringer af Fartøjsregistret gennem oplysninger i Skibsregistret.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at sikre, at grundbetningen for at modtage tilskud administreres i overensstemmelse med regelgrundlaget
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at administrere tilskudsberettiget udstyr på fiskefartøjer i overensstemmelse med regelgrundlaget
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at gennemgå de resterende tilskudssager med henblik på at vurdere, om der skal rejses tilbagebetalingskrav.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i oktober 2018 en beretning om tilskud på fiskeriområdet. Beretningen handlede om, hvorvidt Udenrigsministeriet havde en korrekt forvaltning af tilskudsordninger under EHFF-programmet på fiskeriområdet. Vi følger på grund af flytningen af ressortansvaret op på Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris initiativer som nævnt ovenfor i dette notat.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, påtalte de, at forvaltningen af tilskud på fiskeriområdet under EHFF-programmet havde været meget kritisabel. Det havde inddebåret, at der var udbetalt tilskud i strid med lovgrundlaget, og at der var sket forskelsbehandling af ansøgere. Statsrevisorerne påpegede, at der var risiko for tilbagebetalingskrav fra Europa-Kommissionen. Statsrevisorerne vurderede, at omfanget af mangler, fejl og uregelmæssigheder i tilskudsforvaltningen havde været så stort, at det var udtryk for en bekymrende og usædvanlig administrationskultur. Statsrevisorerne så med stor alvor på, at beretningen – ligesom beretningen om kvotekoncentrationen i dansk fiskeri – ikke alene dokumenterede en meget kritisabel forvaltning af fiskeriområdet, men også dokumenterede forhold, der indikerede ulovligheder, som hverken var blevet forebygget eller opdaget.

Det fremgik yderligere af beretningen, at danske fiskefartøjers overtrædelser, der var konstateret og sanktioneret af udenlandske myndigheder, i strid med EU-reglerne ikke var registreret i Fiskeristyrelsens Overtrædelsesregister.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Et opfølgingspunkt afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

Opfølgingspunkt	Status
1. Miljø- og Fødevarerministeriets arbejde med at udarbejde nye regler, der implementerer EU's strafpointsystem.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 23. marts 2020.
2. Miljø- og Fødevarerministeriets initiativer med at udarbejde et operationelt administrationsgrundlag for strafpointsager.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 23. marts 2020.
3. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at sikre, at grundbetingelsen for at modtage tilskud administreres i overensstemmelse med regelgrundlaget.	Behandles i dette notat.
4. Miljø- og Fødevarerministeriets arbejde med at opdatere Overtrædelsesregistret.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 23. marts 2020.
5. Miljø- og Fødevarerministeriets arbejde med at anvende de rette støttesatser.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 23. marts 2020.
6. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at administrere tilskudsberettiget udstyr på fiskefartøjer i overensstemmelse med regelgrundlaget.	Behandles i dette notat.
7. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at opdatere administrationsgrundlaget, så det tager højde for kontrol af væsentlige krav for at opretholde tilskud.	Behandles i dette notat.

Opfølgningspunkt	Status
8. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri arbejder med at udbygge administrationsgrundlaget, herunder etablere den nødvendige kontrol, og resultatet af ministeriets screening af alle sager med henblik på at undersøge for svig og vurdering af tilbagebetalingskrav.	Behandles i dette notat.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på de punkter, der ikke tidligere er afsluttet.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris initiativer i forhold til de opfølgningspunkter, der behandles i dette notat. Gennemgangen er baseret på dokumentgennemgang, møde og brevveksling med ministeriet.

Administration af grundbetingelsen for at modtage tilskud

7. Statsrevisorerne bemærkede, at forvaltningen ikke havde været tilrettelagt, så der var sikkerhed for, at tilskudsansøger levede op til grundbetingelserne for at modtage tilskud, og at kravene til at modtage tilskud havde været fortolket forkert med risiko for, at det havde afholdt fiskere fra at søge, selv om de var berettigede til det.

8. Rigsrevisionens opfølgning i marts 2020 viste, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde iværksat en række initiativer, som skulle styrke forvaltningen af tilskud på fiskeriområdet. Det fremgik af opfølgningen, at ministeriet afventede en afklaring med Europa-Kommissionen, førend ministeriet kunne færdiggøre bekendtgørelsen Investeringer i fiskefartøjer samt tilhørende administrationsgrundlag for kontrol af krav om antagelighed.

9. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at ministeriet har udarbejdet et udkast til en bekendtgørelse for ordningen Investeringer i fiskefartøjer samt tilhørende vejledninger.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at det ikke er sikkert, at ordningen Investeringer i fiskefartøjer vil blive iværksat, og at administrationsgrundlaget derfor ikke er færdigt. Hvis det besluttet at åbne ordningen Investeringer i fiskefartøjer, forventer ministeriet, at ordningen åbner i 2. halvår 2021. Ministeriet forventer i forlængelse heraf, at tilskudsbekendtgørelsen og vejledningen vil være udarbejdet inden udgangen af 3. kvartal 2021, mens tjeklisten for sagsbehandling vil være udarbejdet primo 2022, hvis ordningen bliver etableret.

Grundbetingelsen om ansøgningens antagelighed

For at kunne modtage tilskud skal ansøgningerne være antagelige. I den forbindelse skal det sikres, at ansøgeren ikke har begået alvorlige overtrædelser af fiskerilovgivningen, som kan medføre, at ansøgningen ikke kan modtage tilskud. Reglerne fremgår af forordning 508/2014 og af den delegerede forordning 288/2015.

10. Rigsrevisionen kan konstatere, at administrationsgrundlaget til at forvalte grundbetingelsen for at modtage tilskud ikke er færdigt, fordi det er usikkert, om ordningen Investeringer i fiskefartøjer bliver iværksat.

Rigsrevisionen vil fortsat følge og orientere Statsrevisorerne om Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at sikre, at grundbetingelsen for at modtage tilskud administreres i overensstemmelse med regelgrundlaget.

Forvaltning af de øvrige væsentlige krav

Administration af tilskudsberettiget udstyr på fiskefartøjer

11. Det fremgik af beretningen, at Udenrigsministeriet havde givet støtte til udstyr, der ifølge EHFF-forordningens ordlyd ikke burde støttes.

12. Rigsrevisionens opfølgning i marts 2020 viste, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde indarbejdet forordningskravene til investeringer i medfør af artikel 42 i udkastet til bekendtgørelsen Investeringer i fiskefartøjer. Det fremgik imidlertid af opfølgningen, at kravet til tilskud i medfør af artikel 42 ikke var indarbejdet i udkastet til udbetalingstjeklisten. Dermed fremgik det ikke af udkastet til udbetalingstjeklisten, at det er en betingelse for støtte, at der anvendes selektive redskaber ombord på fiskefartøjet.

13. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at det ikke er sikkert, at ordningen Investeringer i fiskefartøjer vil blive iværksat, og at administrationsgrundlaget derfor ikke er færdigt.

14. Rigsrevisionen kan konstatere, at arbejdet med administrationen af tilskudsberettiget udstyr på fiskefartøjer ikke er færdigt, fordi det er usikkert, om ordningen Investeringer i fiskefartøjer bliver iværksat.

Rigsrevisionen vil fortsat følge og orientere Statsrevisorerne om Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris arbejde med at administrere tilskudsberettiget udstyr på fiskefartøjer i overensstemmelse med regelgrundlaget.

Kontrol af væsentlige krav for at opretholde tilskud

15. Det fremgik af beretningen, at Udenrigsministeriet ikke havde sikret en tilstrækkelig kontrol af udgifternes berettigelse og betalingsdokumentation og af kravene til investeringernes fysiske placering. Herudover fremgik det af beretningen, at indregistrering af fiskefartøjer ikke var klart beskrevet i administrationsgrundlaget, og at der ikke blev foretaget den nødvendige kontrol af, om ansøgeren var støtteberettiget.

16. Rigsrevisionens opfølgning i marts 2020 viste, at Miljø- og Fødevarerministeriet havde arbejdet med at opdatere administrationsgrundlaget for ordningen Investeringer i fiskefartøjer for at kunne kontrollere væsentlige krav for at opretholde tilskud. Det fremgik imidlertid af opfølgningen, at ministeriet ville arbejde på at få it-understøttet den administrative og fysiske kontrol. Det fremgik endvidere af opfølgningen, at ministeriet ville indarbejde, at der skal foretages krydstjek i Fiskeristyrelsens Fartøjsregister og Søfartsstyrelsens Skibsregister.

Udbetalingstjeklisten

Udbetalingstjeklisten er den tjekliste, som sagsbehandlerne anvender, når de vurderer, om anmodninger om udbetalinger af tilskudsmidler lever op til de fastsatte krav.

Selektive redskaber

I forordning 508/2014 defineres selektive redskaber som redskaber eller udstyr, der har en påviseligt bedre størrelses-selektivitet eller påviseligt mindre indvirkning på økosystemet og ikke-målttede arter, end standardredskaberne har. I praksis kan selektive redskaber fx være et trawl med netmasker, der er mere egnede til at frasortere uønskede fangster end standardmaskestørrelserne.

17. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at de har udarbejdet et it-system, som sikrer, at der bliver foretaget et systematisk tjek i sagsbehandlingen for, om ansøger er antagelig. Alle nye ansøgninger om fartøjsstøtte vil blive behandlet ved hjælp af det nye it-system for antagelighedsvurderinger. Ministeriet har oplyst, at it-systemet forventes implementeret i efteråret 2021. Alle tidligere sager om udbetalinger til fartøjer er blevet vurderet for antagelighed i perioden indtil marts 2021. Når it-systemet er implementeret, vil ministeriet følge op på sager, der er blevet uantagelige mellem marts 2021 og efteråret 2021. En ansøgning om tilskud kan blive uantagelig, hvis ansøger har fået tildelt et antal strafpoint i fiskerikontrollen.

Herudover vil manuelle kontroller af øvrige væsentlige krav blive en integreret del af det nye tilskudsadministrative system (TAS), som ministeriet har indkøbt, og som der foreligger en projektbeskrivelse på.

18. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at Fiskeristyrelsen vil etablere et it-system, hvor Fartøjsregistret automatisk opdateres gennem oplysninger i Skibsregistret. It-systemet forventes i drift primo 2. kvartal 2022. Ministeriet har oplyst, at denne kontrol indtil da vil blive foretaget manuelt.

19. Rigsrevisionen kan konstatere, at arbejdet med at sikre kontrollen af væsentlige krav for opretholdelse af tilskud for ordningen Investeringer i fiskefartøjer er blevet it-understøttet i forhold til den administrative og fysiske kontrol. Herudover er der indgået et samarbejde med Søfartsstyrelsen, der skal sikre, at der sker automatiske opdateringer af Fartøjsregistret gennem oplysninger i Skibsregistret. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil udføre manuelle kontroller af kravene, indtil it-systemet er i drift primo 2. kvartal 2022. På den baggrund vurderer Rigsrevisionen, at denne del af sagen kan afsluttes.

Administration af svigsager

20. Statsrevisorerne bemærkede, at Rigsrevisionens gennemgang af tilbud, fakturaer og betalingsdokumentation gav anledning til mistanke om interessekonflikter, stråmandsvirksomhed og svig. Udenrigsministeriet forventede således at politianmelde mindst 10 % af sagerne i Rigsrevisionens stikprøve, og ministeriet ville indberette sagerne med mistanke om svig til Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF). Yderligere bemærkede Statsrevisorerne, at de støttede Rigsrevisionens anbefaling om, at alle tilskudssager bør gennemgås for svig.

21. Rigsrevisionens opfølgning i marts 2020 viste, at Miljø- og Fødevarerministeriet i forlængelse af Rigsrevisionens beretning i oktober 2018 på EHFF-støtteordningen havde foretaget flere politianmeldelser og samtidig havde bedt Kammeradvokaten gennemgå en række øvrige sager for mistanke om svig. Herudover viste opfølgningen, at ministeriet var i gang med at udbygge administrationsgrundlaget for at kunne udføre den nødvendige kontrol for bl.a. svig.

22. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har udarbejdet en manual til behandling af svigsager på baggrund af Kammeradvokatens observationer vedrørende tilskudsordningen Investeringer i fiskefartøjer. Manualen fastlægger, hvordan Fiskeristyrelsen skal gennemgå de sager, hvor Kammeradvokaten har observeret indikationer på svig. Dermed håndteres sagerne ifølge ministeriet på en ensartet og forsvarlig måde. Erfaringerne fra politianmeldelserne, der blev indgivet i forlængelse af beretningen fra 2018, er også indarbejdet i manualen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har vurderet, at 20 af de 42 sager, som Kammeradvokaten har behandlet, umiddelbart kunne lukkes, mens 22 sager skulle gennemgås nærmere. Ministeriet har oplyst, at gennemgangen af de 22 sager har medført, at 2 sager blev politianmeldt i august 2021.

23. Vi har gennemgået manualen for at afdække, om manualen også forholder sig til kontrollen af de øvrige krav, der fremgår af dette notats pkt. 17-18. Vores gennemgang viser, at disse var inddraget.

24. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har oplyst, at ministeriet har screenet ca. 1.000 overtrædelsessager fra 2016 og frem, som skulle revurderes for tildeling af strafpoint, hvis der er hjemmel til det for de enkelte sager. Ministeriet har oplyst, at der er tildelt strafpoint i 95 overtrædelsessager.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har videre oplyst, at der på ordningen Investeringer i fiskefartøjer i alt er udbetalt tilskud i 300 sager. Der er p.t. gennemgået 173 af disse sager for mulige tilbagebetalingskrav. Det er ministeriets vurdering, at der potentielt kunne have været rejst tilbagebetalingskrav i 44 af de 173 sager. Ministeriet har ikke sagsbehandlet 25 af de 44 tilskudssager, hvor der potentielt kunne rejses tilbagebetalingskrav over for tilskudsmodtagere på i alt ca. 1,4 mio. kr., inden sagerne blev forældede. Ministeriet har oplyst, at der stadig kan ske tilbagebetaling af midler til Europa-Kommissionen, selv om sagerne er forældede. Ministeriet har indtil videre sendt tilbagebetalingskrav til tilskudsmodtager i 3 sager for et samlet beløb på ca. 700.000 kr. Ministeriet er ved at sagsbehandle de sidste 16 sager for tilbagebetalingskrav.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har endvidere oplyst, at ministeriet har screenet de resterende 127 tilskudssager. Screeningen har vist, at 70 sager skal gennemgås for, om der skal rejses tilbagebetalingskrav.

25. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har arbejdet med at udbygge administrationsgrundlaget, herunder etableret den nødvendige kontrol, og har screenet over 1.000 overtrædelsessager for vurdering af antagelighed, samtidig med at ministeriet har vurderet, om en række tilskudssager lever op til en række øvrige væsentlige krav med henblik på at undersøge for svig og vurdering af tilbagebetalingskrav.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er ikke færdig med at gennemgå tilskudssager for eventuelle tilbagebetalingskrav. Rigsrevisionen vil derfor fortsat følge og orientere Statsrevisorerne om resultatet af ministeriets arbejde med at gennemgå de resterende tilskudssager med henblik på at undersøge, om der skal rejses tilbagebetalingskrav.

Lone Strøm